

Mutlu Okul Happy School

İzzet DÖŞ*

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Öz

Bu çalışma, çocukların eğitildiği mekânlar olarak okulların, mutlu bir yer olması gerektiği düşünülerek, “mutlu okul” kavramını ele almış ve öğrencilere göre “mutlu okul”u tanımlamayı amaçlamıştır. Araştırma, betimsel olarak ele alınmış nitel bir çalışmadır. Kahramanmaraş merkezindeki iki Anadolu Lisesinde öğrenim gören 47 öğrenciyle görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Çalışma olgubilim desenine göre planlanmış ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonunda, mutlu okulun tanımı yapılmış, mutlu okulda müdür, öğretmen ve öğrenciye düşen görevler belirlenmeye çalışılmıştır. Müdür ve öğretmenin öğrencilere daha yakın olmaları, onlara rehberlik etmeleri, alanlarına hakim olmaları, öğrencilerin de okul kurallarına uymaları gerektiği bulgulardan bazılarıdır.

Anahtar Sözcükler: Mutlu okul, mutlu öğrenci, mutlu okulda öğretmen, mutlu okulda müdür

Abstract

This study aimed to seek students' definitions of the concept of “happy school”, which is believed to be a happy place for children. This study is a qualitative descriptive study. The study is completed in two secondary schools (Anatolian high schools) in Kahramanmaraş with total of 47 students. The study data were obtained from semi-structured interviews. The study is designed within phenomenology and typical situation sampling is chosen from sampling techniques. Content analysis of qualitative research methods were used to analyze the data. At the end of the study, the definition of happy school and duties of school principal, teachers and students are determined. Certain findings are that teachers and principals should be closer and guide students, be prominent on their areas and students should obey the rules.

Keywords: happy school, happy student, teacher in the happy school, manager in the happy school.

Summary

The aim of the study

Schools are places in which the future of a country is built and that future depends on the efficiency of the schools to achieve their goals. Schools have important tasks to fulfill and should be accepted by the community. Students, who are the most important stakeholders are expected to be pleased with the school and be happy. A student who does not love school and does not love education can't acquire knowledge that will help him to survive. From this perspective, the creation and configuration of the schools that the students will be happy is a necessity.

This study aimed to seek students' definitions of the concept of “happy school”, which is believed to be a happy place for children. This study is a qualitative descriptive study. The study is completed in two secondary schools (Anatolian high schools) in Kahramanmaraş with total of 47 students. The study data were obtained from semi-structured interviews. The study is designed within phenomenology and typical situation sampling is chosen from sampling

* Yrd. Doç. Dr. İzzet DÖŞ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, izzetdos@ksu.edu.tr

techniques. Content analysis of qualitative research methods were used to analyze the data. At the end of the study, the definition of happy school and duties of school principal, teachers and students are determined.

Findings, Results and Discussion

In general, schools in which students are peaceful and happy can be described as "happy schools". Students were asked to define their understanding of a happy school.

Happy schools and its features

In a happy school, small classes with small number of students help students pass the classroom time lively. Kıldan (2007) promotes the importance of the ideal number of students in classes. Classes should be airy, and air-conditioning in classrooms, new technological educational tools and materials that attract the attention of students should be available. Activities at the school that will take pupils' spiritual and mental exhaustion and events of pictures, music, contests, etc. must be given space. Such activities will allow students to love school. Schools should be clean, big and different types of garden plants and flowers should surround the garden. The physical structure of the school should be attractive and even the color of the school should be determined to attract students. Teachers, administrators, and students must have a strong relationship at happy school and understand them and attempt to have proximity as well as the students' problems should be worked out.

The administrator is happy

The administrator is the head of the educational institution. The administrator should give importance to success in this regard and should encourage students, be available in school at course hours, while administrator should spend much of his time solving the problems of the school and educational activities. Administrators should work for students to be more successful, as well as showing leadership to do social activities, and should organize events that students relieve and develop in every way.

Happy school teacher

In happy schools, teachers should be close to students, listen to their grievances, and help them to solve their problems. Happy school courses are handled tastefully, with different methods and techniques drawn the attention of students with higher attendance to classes. Repeats for the courses the students don't understand are carried out. In social activities, teachers will lead students and plan social and sports activities with them.

Students at happy schools

Students at happy school abide the rules, studies hard for their courses and do their homework. S/he knows the expectations and behaves accordingly. School buildings, classrooms, physical structure in which education and training is carried out are very important for student learning.

Students' expectations from their teachers are guidance, help to solve problems and motivating them. It is expressed that productivity by providing collaboration between teacher-student guidance services, commitment to school to increase positive interactions and positive (Can, 2004; Demirel, 2010; Özbesler & Duyan, 2009; Özer, Gençtanırım & Ergene, 2011). Another expectation of students from teachers is to communicate and deal with them. Similar findings are also noted by Telli, Brok and Çakıroğlu (2008). Students expect teachers to explain the subjects with different methods of teaching. However, teachers generally prefer lecturing and question and answer techniques (Temizöz & Özgün Koca, 2008).

İZZET DÖŞ

Giriş

Eğitim-öğretim, tarih boyunca tüm insanlar için çok önemli bir görev olarak kabul edilmiş ve toplumların oluşumunda ve ilerlemesinde önemli rol oynamıştır. Eğitim-öğretimin planlı, programlı ve sistemli yapıldığı yerler okullardır. Okulların varlık amacı, öğrenciler ve onların topluma kazandırılmasıdır. Okullar bir ülkenin geleceğinin inşa edildiği yerlerdir ve ülkelerin geleceği, okulların verimliliğine ve amaçlarına ulaşmasına bağlıdır.

Önemli görevleri yerine getiren okullar, toplumun, kabul ettiği, beklentilerini karşıladığı, memnun olduğu ve desteğini aldığı kurumlar olmalıdırlar. Okulların en önemli paydaşları öğrencilerdir. Öğrencilerin okullarından memnun olmaları, okullarını sevmeleri ve orada mutlu olmaları istenir. Çünkü okulunu sevmeyen öğrenci, eğitimi de sevmez ve dolayısıyla yaşamında kendisine lazım olacak bilgilere de sahip olamaz. Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin mutlu olabilecekleri okulların oluşturulması ve yapılandırılması gerekmektedir. Gittiklerinde öğrencilerin mutlu oldukları okulları “mutlu okul” olarak tanımlayabiliriz.

Okullar, öğrencilerde davranış değişikliği gerçekleştirmeyi hedefleyen yerlerdir. Bu nedenle okullar bu amaç için yapılandırılmalı ve yönetilmelidir. Eğitim çalışmalarında okulun, mekânı, fiziki yapısı, donanımı, kültürü, iklimi, öğretmeni, yöneticisi, çevresiyle olan ilişkileri çok önemli bir yer tutmaktadır.

Öğrenci memnuniyetinde ve mutluluğunda okulun bazı etken faktörleri vardır. Bunlar okulun yapısı, öğretmen ve idareci rolleri, davranış ve yaklaşımları şeklinde ele alınabilir. Okul binalarının mimarisi, okul içi sosyal kapalı mekân, aktivite alanları öğrencilerin başarısında, moralinde ve davranışlarında etkilidir. Okulda esnek uyarlanabilir mekânların, öğrencilerin sanat ve sosyal çalışmaları için daha geniş oda ve alanların bulunması, okulun öğrenme ortamı olmasında önemli bir yer tutmaktadır (Özbayraktar, 2005; Aksu, Demirel ve Bektaş, 2011; Karaküçük, 2010; Kıldan, 2007). Öğrencilerin kendilerini daha rahat hissedecekleri, dersliklerin genişliği, araç-gereç donanımının olması, okulun fiziksel yapısının öğrencilerin gelişimlerine ve duygularına uygunluğu, okulu daha sevilir ve mutlu bir ortam haline getirebilir.

Okul idarecileri ve özellikle müdür okulun gelişiminde, öğrencilerin başarısında, yönlendirilmesinde önemli rollere sahiptirler (Balcı, 2007; Çelikten, 2004; Gurr, Drysdale ve Mulford, 2006; Leitwood, Harris ve Hopkins, 2008:27; Şişman, 2011). Okul müdürünün okul kültürünün oluşturulmasında ve yönetilmesinde de etkin bir rolü vardır (Çelik, 2002:67). Okul müdürünün öğrencilere yakın olması, onları dinlemesi, okulda iyi bir iklim oluşturması okulun daha uygun bir eğitim-öğretim ortamı olmasında etken olabilir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin, öğrencilerin ve diğer çalışanların müdürlerden beklentileri olabilmektedir.

Öğretmen yaklaşımları, tutumları ve başarısı, yeterliği, liderliği öğrenciler üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri olabilmektedir (Ekinci ve Burgaz, 2009). Öğretmen davranışları, öğrenci motivasyonunda (Güzel, Özdöl ve Oral, 2010), başarısında (Döş, 2011; Olcay ve Döş, 2009), öğrenci gözetim ve kontrolünde (Turan ve Altuğ, 2008) ve rehberliğinde (Nazlı, 2008; Kesici, 2007; Quinn, Haggard ve Ford, 2006) etkindir. Öğretmen eğitim-öğretim etkinliklerinin baş aktörüdür. Sınıf etkinliklerini yönetmesi, öğrencilere rehberlik yapması, mesleki uzmanlığıyla çok önemli misyonu yüklenmektedir. Bu açıdan bakıldığında mutlu okulun oluşturulmasında öğretmenlerin bazı rolleri yerine getirmesi beklenebilir.

Mutluluk Kavramı

Hayatın merkezinde mutluluk vardır. Mutluluk, erdemlerle kazanılacak, iyi ve güzel bir hayatı öngörmektedir. Mutluluk, hazdan, ahlaktan ve her şeyin orta noktasında bulunmaktan ibarettir (Kırbıyık, 2012). Mutluluk insanın kendisini iyi hissetmesi, hayattan keyif alması, neşelenme, doyma, ısınma, sağlıklı bir hayat sürme, özgürlük, huzurlu bir aile ortamı, sevmek sevilmek, yaşadığı anın değerini bilme şeklinde tanımlanmaktadır. Mutlu insan neşelidir, hareketlidir ve onun içten bir gülüşü vardır (Gökdemir-Dumludağ, 2011).

Mutluluk, insanların içsel doygunluğa ulaşmasıdır. Bu doygunluğun ve tatmin oluşun devam etmesidir. İnsanlar gündelik yaşamlarında birçok sorunlarla karşılaşır. Bu sorunlar çoğu zaman insanları ruhsal, bilişsel ve duygusal anlamda sıkır, tereddütlere, karmaşaya ve gerginliklere neden olur. Bu problemler çözümlenince insanlarda psikolojik ve fizyolojik bir rahatlama ve denge söz konusu olur. Bu durum mutlulukla ifade edilebilir.

Örgütler, insan ilişkilerinin en yoğun olduğu ortamlardan biridir. Bu ortamlarda insanlar bağlı oldukları örgütlerin amaçlarına ulaşmasına katkı sağlarlar. Mutlu ve huzurlu olan örgüt çalışanları örgütsel faaliyetleri daha verimli bir şekilde yerine getirirler. Örgütlerde insanların mutluluklarını, memnuniyetlerini etkileyen bazı etmenler vardır. Örgütsel stres (Aydın, 2004; Code, Fox, 2001; Miller, Griffin ve Hart, 2010), örgütsel iklim (Şişman,2011:183), örgüt kültürü (Tsui, Wang ve Xin, 2006; Whetten, 2008), örgütsel sağlık (Gül, 2007:325) ve örgütsel doyum (Açıklık, 2011:239; Demirtaş, 2010:186; Naseem, Sheikh ve Malik, 2011:41) bunlardan sayılabilir. Bu kavramlar çalışanların örgüte bağlılığını, verimliliğini ve sevgisini artıran öğelerdir. İnsanı memnun eden, mutlu eden yaşantıların örgütte olması istenen bir durumdur.

Özel bir sistem olan okullarda her gün yüzlerce öğrenci eğitim almakta, onlarca öğretmen ders işlemektedir. Bir öğrenci ortalama 6-7 saatini okulda geçirmekte ve bu zaman dilimi günün en verimli zamanları olmaktadır. Öğrenciler için günün önemli bir kısmının geçirildiği okulların, mutlu ve huzurlu bir yer olması önemlidir. Mutlu olan öğrenci okula daha çok motive olacak, devamsızlık azalacak, derslerine daha çok çalışacak ve başarılı olacaktır. Böyle bir ortamda öğretmenler ve idareciler de mutlu olacak zevkle ve neşeyle görevlerini yerine getireceklerdir.

Araştırmanın Amacı

İnsanlar yaşamlarında mutlu olmak için çaba gösterirler. Okullar, çocuklara ileriki hayatlarında daha mutlu olabilecekleri yaşam tarzı ve standartlarını kazandırmaya çalışır. Okullar çocukların toplumsal kültürü kazanmasında, hayata alışmasında, yaşamlarını devam ettirecek yetenekleri kazanmasında önemli misyona sahiptir. Okulların öğrencileri eğitebilmesi, öğrencilerin öğrenmeye açık olmasına ve okulu sevmesine bağlıdır. Okulunda mutlu olan öğrenci okulunu sever, isteyerek okuluna gelir ve öğrenmeye açık olur. Bu açıdan bakıldığında okulların mutluluk veren bir yer olması, eğitim ve öğrenciler tarafından önemli sayılmalıdır.

Bu çalışma, öğrencilere göre mutlu okulu ifade etmeyi amaçlamıştır. Öğrencilere göre, "mutlu okul"un nitelikleri, mutlu okuldaki müdür, öğretmen ve öğrencinin özellikleri ifade edilmeye çalışılmıştır. Böylece okulların öğrenciler için daha huzurlu, ilgi çekici ve daha mutlu bir yer olmasına katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Yöntem

Araştırma betimsel olarak ele alınmış nitel bir çalışmadır. Çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu tümüyle bize yabancı olmayan aynı zamanda tam anlamıyla kavrayamadığımız olguları araştırmak için kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:72).

Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden tipik durum örnekleme kullanılmıştır. Buradaki amaç, ortalama durumları çalışarak belirli bir alan hakkında fikir sahibi olmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008:110). Katılımcılar, tipik durum örneklemesine uygun olarak, yaygın ortaöğretim okul türü olan Anadolu Liselerinde okuyan öğrencilerden seçkisiz yöntemle seçilmiştir. Kahramanmaraş İli merkezinde iki Anadolu Lisesinden 47 öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmaya katılanların 22'si kız, 25'i erkektir. Katılımcıların 15'i 9. sınıf; 15'i 10. sınıf; 8'i 11. Sınıf; 9'u 12. sınıf öğrencileridir.

İZZET DÖŞ

Veri Toplama Aracı

Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Bu yöntem, yapılandırılmış görüşmeler gibi ne kısıtlanmış, katılımcıların hareket özgürlüğü en düşük düzeyde tutulmuş, ne de yapılandırılmamış görüşmeler gibi katılımcılara büyük bir hareket alanı sağlamıştır (Karasar, 2000:168). Veri toplama aracı oluşturulurken öğrencilerin zihnindeki “mutlu okul” kavramını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Veri toplama aracı maddeleri oluşturulduktan sonra KSÜ Eğitim Fakültesi eğitim bilimleri alanında uzman üç kişiden bu soruların geçerliğine ilişkin görüşler alınmıştır. Daha önce yapılan araştırmaların, bu araştırma bulgularını teyit etmesi, araştırmanın yapılırken okullara bizzat gidilip öğrencilerle görüşülmesi, değerlendirmelerin birden fazla uzman tarafından yapılması, bulunan sonuçların teyit edilebilir olması, katılımcı görüşlerinin bulgular kısmında doğrudan aktarılması ve tutarlılığı araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından önemli özellikleri yansıtmaktadır.

Veri toplama aracında açık uçlu dört soru sorulmuş ve katılımcılara bu sorular açıklanmıştır. Bu sorular; “1-Geldiğinizde sizleri mutlu edecek bir okul hayal ediniz ve bu okulu betimleyiniz. 2- Okulunuzun daha mutlu olması için okul müdürüne düşen görevler nelerdir? 3- Okulumuzun daha mutlu olması için öğretmenlerimize düşen görevler nelerdir? 4- Okulumuzun daha mutlu ve huzurlu olması için öğrencilerimize (sizlere) düşen görevler nelerdir?”şeklindedir.

Veri Analizi

Veri analizinde tümevarımcı içerik analizi yönteminden faydalanılmıştır. İçerik analizindeki temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Burada veriler daha derin bir işleme tabi tutulur (Yıldırım ve Şimşek, 2008:227). Veriler öncelikle sorular boyutunda ele alınmış, her soruya ilişkin elde edilen veriler kodlanmıştır. Kodlama işlemi elle yapılmış, kâğıtların kenarlarına öne çıkan kavramlar not alınmıştır. Bu kodlar alt temaları, alt temalar da üst temaları oluşturmuştur. Kodlar oluşturulurken önceden hazırlanmış bir kod listesi yerine, araştırmadan elde edilen kavramlardan yararlanılarak kodlar oluşturulmuştur. Bu şekilde ortaya çıkan temaların altında yer alan verilerin anlamlı bir bütün oluşturması, betimsel bir yaklaşımla verilerin doğrudan verilmesi, araştırma sonuçlarının alan uzmanlarınca teyit edilmesi (iki kişi), veri analizlerinin kavramsal çerçeveye bağlı olarak yapılması iç güvenilirliğe ilişkin ölçütler olarak ele alınmıştır. Uzman görüşünde, veriler iki alan uzmanına verilmiş ve onların da kodlar belirlemeleri istenmiştir. Benzer kodların uzmanlarca da teyit edildiği görülmüştür. İkinci olarak da ortaya çıkan temaların tümünün araştırmada elde edilen verileri anlamlı bir biçimde açıklayabilmesi, yani kendi aralarında anlamlı bir bütün oluşturabilmesi, bireylerin ve araştırma çerçevesinin tanımlanması, verilerin analizine ilişkin (toplama, analiz, yorum vb.) bilgilerin verilmesi araştırma aşamalarının açıklanması, dış güvenilirliğe ilişkin ölçütlerdir. (Dey, 1993:232; Miles ve Huberman, 1994:64; Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Birinci soruya ilişkin “mutlu okul” üst teması oluşturulmuş, bu temanın altında okul kavramına ilişkin alt temalar elde edilmiştir. İkinci soruya ilişkin “mutlu okulda müdür”, üçüncü soruya ilişkin “mutlu okulda öğretmen”, dördüncü soruya ilişkin “mutlu okulda öğrenci” temaları oluşturulmuştur.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak yorumlanmaya çalışılmıştır. Soruna ilişkin bazı kavramlar da direkt katılımcılardan alıntı yapılarak verilmiştir.

1. Tema: Mutlu Okul

“Geldiğinizde sizleri mutlu edecek bir okul hayal ediniz ve bu okulu betimleyiniz?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler aşağıda ele alınmıştır.

Tablo 1.

Mutlu Okul Kavramının Bileşenlerine İlişkin Bulgular

Üst tema	Alt tema	Kodlar	f	%	
Mutlu okul	Sınıfın fiziki durumu	Sınıf mevcudu az olmalıdır	5	10,63	
		Sınıflarda projeksiyon ve bilgisayar olmalıdır	3	6,38	
		Sınıflarda klima olmalıdır	2	4,25	
		Tebeşir tozu olmamalıdır	1	2,12	
	Okulun yapısı	Okulun yapısı	Disiplin ve düzen olmalıdır	5	10,63
			Aralarda okuldan çıkışlar serbest olmalıdır	4	8,51
			Özel bir oda olmalıdır	4	8,51
			Okullar bakımlı ve temiz olmalıdır	4	8,51
			Laboratuvarlar daha gelişmiş olmalı/deneylerle ders işlenmelidir	4	8,51
			Okullarda etkinlik, konferans, müzik, dans, test çözme, okuma salonları olmalıdır	4	8,51
			Kıyafet serbest olmalıdır	3	6,38
			Okul kıyafetleri sıkı kontrol altında olmamalıdır	3	6,38
			Spor salonları olmalıdır	3	6,38
			Okul bahçesinde daha çok çiçek olmalıdır	3	6,38
			Okullar büyük olmalıdır	3	6,38
			Büyük kütüphane olmalıdır	2	4,25
			Okul teknolojik yönden gelişmiş olmalıdır	2	4,25
			Resim ve müzik ders saatleri artırılmalıdır	2	4,25
			Okulun rengi zihni/içimizi açmalıdır	2	4,25
			Duvarlara resimler/afişler yapalım ve bunlar eğlenceli olsun	1	2,12
			Önemli dersler verilmeli, diğerleri kaldırılmalıdır	1	2,12
			Öğrenciler için şahsi dolaplar olmalıdır	1	2,12
			Öğrencileri anlayan bir rehberlik faaliyeti olmalıdır	1	2,12
			Bahçelere banklar konulmalıdır	1	2,12
	Telefon kullanımı teneffüslerde serbest olmalıdır	1	2,12		
	Sosyal etkinlik	Sosyal etkinlik	Okul saat 8'de başlamalıdır	10	21,28
			Çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetler olmalıdır	10	21,28
			Toplu faaliyetler yapılmalıdır	3	6,38
			Spor etkinlikleri olmalıdır	2	4,25
			Öğrencilerin istediği eğlenceli faaliyetler olmalıdır	2	4,25
			Geziler olmalıdır	1	2,12
	Eğitim-öğretim	Eğitim-öğretim	Daha genç öğretmenler olmalıdır	2	4,25
Notlar bol verilmelidir			1	2,12	
Dersler 30 dakika olmalıdır			1	2,12	
Hangi dersi istiyorsam onu seçebilmeliyim			1	2,12	
İletişim ve etkileşim	İletişim ve etkileşim	Öğretmen öğrenci etkileşimi samimi olmalıdır	4	8,51	
		İdareci ve öğretmenler güler yüzlü olmalıdır	3	6,38	
		Öğretmenler daha hoşgörülü olmalıdır	2	4,25	
		Öğretmenler öğrencilerle daha yakından ilgilenmelidir	1	2,12	

İZZET DÖŞ

Mutlu okul kavramını ifade eden verilere bakıldığında, beş temanın olduğu görülmektedir. “Sınıfın fiziki durumu” temasında “Sınıf mevcudu az olmalıdır” % 10,63, (f=5) “Sınıfta projeksiyon ve bilgisayar olmalıdır” görüşü % 6,38 (f=3) en yüksek değer almıştır. “Tebeşir tozu olmamalıdır”, % 2,12 (f=1) görüşü ise en düşük değer almıştır. Tabloda ifade edilen bulgulara bakıldığında öğrenciler, dershanelerin ferah ve donanımlı olmasını istemektedirler.

“Okulun yapısı” temasında ise, “Okulda disiplin ve düzenin olması”, % 10,63'lük katılımı (f=5) en yüksek değeri almıştır. “Aralarda (öğle) okuldan dışarı çıkışların serbest olması, okulda özel bir odanın olması, okulun temiz olması, etkinlik odalarının olması, laboratuarların daha etkin kullanılması, okul kıyafetinin serbest olması” gibi bulgular da (% 4'lük) en yüksek değer alan diğer görüşlerdir. Bu temada en düşük görüşleri ise, % 1'lik değerle, “Önemli derslerin sadece verilmesi, öğrencilere dolap verilmesi, etkin rehberlik faaliyetlerinin olması, bahçede bankların olması, telefon kullanıma serbestlik verilmesi, okulun uygun bir saatle başlaması” görüşleri almıştır. Bu temaya genel olarak bakıldığında öğrenciler, rahat hareket edebilecekleri, fiziksel anlamda mutlu olabilecekleri bir okul portresi çizmişlerdir. Öğrencileri mutlu edeceği ifade edilen özelliklerden dikkat çekenleri, okul kıyafetleri, okul bahçesi ve çiçeklendirilmesi, okul ve sınıfların renkleri, öğrenciler için dolapların olması, bazı derslerin kaldırılması düşünceleri öne çıkmaktadır. Öğrenciler okullarda bu isteklerinin yerine getirilmesi durumunda daha mutlu olacaklarını ifade etmişlerdir. Okulun ve sınıfın rengine dikkat çeken öğrenciler, okul estetiğinin eğitim üzerindeki önemli etkisine parmak basmışlardır (Arabacı, 2010).

“Sosyal etkinlik” alt temasında en fazla mutluluk aracının “Sosyal ve kültürel etkinliklerin olması” görüşü % 21,28 (f=10) oranıyla ifade edilmiştir. En düşük değer alan görüş ise (f=1) “gezilerin düzenlenmesi” şeklinde ifade edilmiştir. Diğer önermelere de bakıldığında öğrenciler genel olarak sosyal etkileşimleri artıracak etkinliklerin okullarda yapılmasını istemektedirler.

“Eğitim-öğretim” temasında öğrencilerin % 4,25'i (f=2) “Derslerine daha genç öğretmenlerin girmesini” istemiş, “not, ders süresi ve seçimlik dersler” bu temada öğrenciler tarafından değişik isteklerle ifade edilmiştir.

“İletişim ve etkileşim” temasında öğrencilerin % 8,51'i “Öğretmen öğrenci arasındaki etkileşimin samimi” olmasını istemişlerdir. En düşük değer ise (f=1) “Öğretmenlerin öğrencilerle daha yakından ilgilenmesi” önermesiyle ifade edilmiştir. Bu temada ortaya çıkan kavramlara bakıldığında öğrencilerin öğretmenlerden biraz daha fazla ilgi beledikleri yorumu yapılabilir. Öğrencilerle okul çalışanları arasındaki samimiyet, iletişim ve kültürel yapıyla ilgilidir (Şahin-Fırat, 2010). Okulun iç veya dış çevresiyle arasındaki ilişkiler, okulların eğitim kalitesini etkileyen faktörlerdendir (Zembat, 2012)

Yukarıda ifade edilen temaların açıklaması öğrenciler tarafından şöyle yapılmıştır. Özel odalar konusunda “Okullarda özel odaların olması gerekmektedir. Bu odada televizyon, bilgisayar ve internet olmalıdır. Bu odaya sadece öğrenciler girmelidir. Boş zamanlarımızda bu odada müzik dinleyelim, rahatlayalım. Öğretmenlerin odaları var, bizlerin de odaları olmalıdır, isteyen öğrenciler orada dinlenmelidir” şeklinde yapılmıştır.

Okul saat sekizde başlamalı diyen öğrenci ikili eğitim yapan ve belki sabah uyanmakta zorlanan bir öğrenci profili çizmektedir. “Disiplin ve düzen” diyen öğrenci ise, “Disiplin konusunda taviz verilmemeli, öğrencilerin okul içi ve dışındaki hakları bildirilmeli, öğrenciler bu haklar çerçevesinde özgür bırakılmalıdır” demiştir.

Okul bahçesi konusunda üç öğrenci görüş bildirmiş ve “Okul bahçesi daha büyük olmalı ve değişik ve çeşitli çiçekler olmalıdır” demişlerdir.

Çeşitli sosyal aktivitelerin olmasını isteyen öğrenci de “Öğle aralarında aktivitelerin olmasını isterim, bu aralarda film seyredelim. Bu filmler haftada üç gün olabilir. Öğle arası müzikli gösteriler olsun seyredelim ve eğlenelim. Öğle arası müzik aletlerinin öğretimine ilişkin kurslar verilebilir” demişlerdir.

2. Tema: Mutlu Okulda Müdür

“Okulunuzun daha mutlu olması için okul müdürüne düşen görevler nelerdir?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler aşağıda ele alınmıştır.

Tablo 2.

Mutlu Okulda Okul Müdürüne Düşen Görevlere İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	f	%
Kişilik/insancıl yön	Öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenmeli/iletişim halinde olmalıdır	8	17,02
	Öğrencilere duyarlı/anlayışlı olmalıdır	5	10,63
	Aşırı disiplinli olmamalıdır	5	10,63
	Öğrencilere değer vermelidir	3	6,38
	Güler yüzlü olmalıdır	3	6,38
	Adil olmalıdır	2	4,25
	Bizimle oyun oynamasını, şakalaşmasını, dertleşmesini isterim	2	4,25
	Disiplinli olmalıdır	2	4,25
	Öğrencilere karşı samimi olmalı	1	2,12
	Empati kurabilmelidir	1	2,12
Teknik/mesleki yön	Başarıya önem vermelidir	3	6,38
	Okulla ilgili karar aldığı anda öğrencilere danışmalıdır	2	4,25
	Derslere girerek öğretimi takip etmelidir	2	4,25
	Ders saatlerinde okulda olmalıdır	1	2,12
Sosyal yön	Olaylara bütünsel bakmalı, tek bir bakış açısıyla bakmamalıdır	1	2,12
	Öğrencileri okula ısındırarak faaliyetler yapmalıdır	7	14,90
	Yapılan etkinliklere götürmeli, önderlik yapmalıdır	2	4,25
	Sosyal aktivitelerde öğrencilere yardımcı olmalıdır	1	2,12

“Mutlu okulda müdür” temasındaki müdürün profili öğrenciler tarafından çizilmiştir. Kişilik, teknik ve sosyal yön olarak üç tema altında toplanan veriler, öğrencilerin görmek istedikleri müdür yapısıdır denilebilir.

Kişilik/insancıl temasında öne çıkan en önemli kavram % 17,02 ile (f=8) “Müdürün öğrencilerle iletişim halinde olması”, en düşük değer ise % 2,12 ile (f=1) “Empati kurabilme ve samimi olma” önermeleriyle ifade edilmiştir. Bu temada öğrenciler, müdürlerinden kendi sorunlarına duyarlı, anlayışlı, kendileriyle ilgilenmesini, okulda biraz serbestlik oluşturmasını istemişlerdir. Bu davranışları gösteren müdürün öğrencileri mutlu edeceği ifade edilmiştir.

“Teknik/mesleki yön” temasında % 6,38 ile (f=3) “Başarıya önem verme” en yüksek değerle, “Olaylara bütünsel bakması ve ders saatlerinde okulda olması” ise % 2,12 ile (f=1) en düşük değerler ifade edilmiştir. Genel olarak öğrenciler müdürün okulda bulunmasını, derslere girip denetim yapmasını, başarıya önem vermesini istemişlerdir. Başarıyı yakalamak isteyen müdürün okulda olumlu bir kültür oluşturması gerektiği ifade edilmekte, başarıda okul müdürünün etkinliğine işaret edilmektedir (Balci, 2007:187; Demirtaş, 2010; Şişman, 2011:176; Yıldırım, 2011).

“Sosyal yön” temasında en yüksek değer % 7 ile (f=7) “Öğrencilerin okula ısındırılması”, en düşük görüş ise, “Sosyal aktivitelerde öğrencilere yardımcı olunması” (f=1) önermesiyle ifade

edilmiştir. Müdürün okulda daha çok sosyal faaliyetler yapması, öğrencilerden gelen etkinlik teklifine açık olması ve bu çalışmalara önderlik etmesi beklenmiştir.

Öğrencilerin yukarıdaki temalara ve kavramlara ilişkin görüşlerinden bazıları ele alınacak olursa, okulun sorunlarıyla ilgilenmeli şeklinde görüş bildiren öğrenci, “Müdür okulu çok iyi denetim altında tutmalı, okulu sık sık denetlemeli, derslere girmeli, öğrencilerin durumunu tetkik etmeli, öğrencilerle görüşmeler yapmalı, derslerini sormalı, okulun ihtiyaçlarını bilmeli ve onları gidermeye çalışmalı” demiştir.

Müdürün dersleri takip etmesi hakkında, katılımcı öğrenci, “Bazı günlerde müdür derslere gelmeli, sınıfları kontrol etmelidir. Öğretmenleri sürekli takip etmelidir ki dersler düzenli işlensin ve eğitim- öğretim problemlerini daha rahat görsün” demiştir.

Aşırı disiplinli olmamalıdır diyen katılımcı öğrenci, “Okul müdürünün aşırı disiplin tutkusu olmamalıdır. Bu bizim gibi öğrencilerin gerek müdüre gerekse okula karşı bakış açımızı etkilemektedir. Öğrencilere karşı biraz toleranslı olmalıdır. Kendisini öğrencilerin yerine koyup ona göre davranmalıdır. Okul müdürlüğünü bir disiplin merkezi olarak algılamamalıdır. Boş derslerde dışarıda gezen öğrencilere izin vermelidir. Çünkü bu öğrencilerin okula zararları yoktur” demiştir.

3. Tema: Mutlu Okulda Öğretmen

“Okulumuzun daha mutlu olması için öğretmenlerimize düşen görevler sizlere göre nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular aşağıda ele alınmıştır.

Tablo 3.

Mutlu Okulda Öğretmene Düşen Görevlere İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	f	%
Kişilik/insancıl yön	Öğrencilerle ilgilenmeli/iletişim halinde olmalıdırlar	9	19,14
	Empati yapmalı kendilerini bizlerin yerine koymalıdırlar	7	14,90
	Öğrenciyle bir arkadaş gibi olmalı ve bizlerle dertleşmelidirler	4	8,51
	Sert olmamalı/ güler yüzlü olmalıdırlar	3	6,38
	Anlayışlı olmalıdırlar	3	6,38
Teknik/mesleki yön	Derste farklı aktiviteler yapmalıdır/dersi eğlenceli işlemelidirler	14	29,78
	Her öğrenciye eşit davranmalıdırlar	7	14,90
	Öğrencileri derse katmalı/dersi sevdirmelidirler	6	12,76
	Alanında uzman olmalıdırlar	2	4,25
	Derslerin anlaşılmadığı zaman özel ders anlatmalıdırlar	1	2,12
	Ağır ödevler vermemelidirler	1	2,12
	Kendini yenileyen ve geliştiren öğretmenler olmalıdırlar	1	2,12
Sosyal yön	Sosyal etkinlikler düzenlemelidirler	4	8,51
	Sosyal geziler düzenlemelidirler	1	2,12
Rehberlik yönü	Öğrencilerin problemleriyle ilgilenmelidirler	7	14,90
	Başarısız öğrenciyi dışlamamalı ona destek olmalıdırlar	4	8,51
	Öğrenciye hayatı öğretmelidirler	1	2,12
	Kapasitemizin üzerinde beklentiye girmemelidirler	1	2,12

“Mutlu okulda öğretmen” temasında elde edilen veriler 4 kategoride ele alınmıştır. “Kişilik/

insancıl yön" temasında % 19,14 (f=9) değeriyle "Öğrencilerle ilgilenme iletişim halinde olma" görüşü en düşük değeri, en düşük değer ise % 6,38 (f=3) ile "Güler yüzlü ve anlayışlı olma" önermeleri almıştır. Öğrenciler, öğretmenlerinden, kendileriyle ilgilenmelerini, iletişim halinde olmalarını, empati kurmalarını ve arkadaşlık yapmalarını beklenmektedirler. Öğretmen, öğrenciler için rol modelidir. Öğretmenlerin öğrencilerle ilgilenmesi ve arkadaşça tavır takınması, öğrenciler tarafından istenen bir durumdur.

"Teknik/mesleki yön" temasında "Derslerin eğlenceli işlenmesi" % 29,78 (f=14) en yüksek değerle, "Kendini yenileme, ödev, ek ders verme" % 2,12 (f=1) önermeleri en düşük değerle ifade edilmiştir. Öğrenciler, öğretmenlerden, kendilerini derse katmasını, her öğrenciye eşit davranmasını, dersleri sevdirmesini ve alanlarında uzman olmalarını beklenmektedirler. Öğretmenlerin alanlarındaki uzmanlıkları derslerinin niteliğine ve dolayısıyla öğrencinin mutluluğuna olumlu yönde etki edecektir.

"Sosyal yön" temasında, "Sosyal etkinliklerin düzenlenmesi" % 8,51 ile (f=4) en yüksek değer, almıştır. Bu temada öğrenciler öğretmenlerinden sosyal etkinliklere daha fazla ağırlık vermelerini istemişlerdir. Bu istekler öğrenciler tarafından okul müdüründen de beklenmektedir.

"Öğretmenin rehberlik yönü" temasında ise "Öğrencilerin problemleriyle ilgilenme" % 14,90 (f=7) en yüksek, "Kapasitenin üzerinde beklentiye girmeme, hayatı öğretme" önermeleri % 2,12 (f=1) ile en düşük değerle ifade edilmiştir. Öğrenciler çözemedikleri problemlerinde öğretmenlerinin yardımcı olmasını beklemekte ve ders başarımında yol göstermelerini istemektedirler. Ergenlik dönemindeki öğrencilere yapılan sosyal destek ve yardım, geçlerin yaşadığı sorunların üstesinden gelmede büyük önem taşımaktadır (Duyan vd, 2008:39)

Yukarıda ifade edilen açıklamalara ilişkin olarak öğrenciler şu görüşleri ifade etmişlerdir. Örneğin derslerin eğlenceli olmasını isteyen öğrenciler, "Bence öğretmenler bilgileri öğrencilere eğlenceli bir şekilde ifade etmelidir. Yazılıdan önce çalışma soruları vermelidir. Sadece dersleri iyi olan öğrencilerle ilgilenmemeli, tüm öğrencilerle ilgilenmelidir. Tekdüze ders anlatmamalılar, konuşma, dikkat toplama gibi konularda titiz olmalıdırlar. Öğrenci psikolojisinden iyi anlamalılar" demişlerdir.

Sosyal etkinlik yönünden öğrenciler, "Öğretmen sadece ders anlatmamalı, öğrenciye sosyal yönden de katkı sağlamalıdır. Sosyal etkinliklerle moralimizi düzelmeli, derslere ve okula motive olmalıyız" demişlerdir.

4. Tema: Mutlu Okulda Öğrenci

"Okulunuzun daha mutlu ve huzurlu olması için öğrencilerimize (sizlere) düşen görevler nelerdir?" sorusuna ilişkin bulgular aşağıda ele alınmıştır.

Tablo 4.

Mutlu Okulda Öğrenciye İlişkin Bulgular

Temalar	Kodlar	f	%
Okul kuralları	Okul kurallarına uymalıyız	25	53,19
	Derslerimize çalışmalıyız /derste aktif olmalıyız /ödev yapmalıyız	16	34,04
	Düzenli okula gelmeliyiz/dersleri takip etmeliyiz	6	12,76
	Düzenli okula gelmeliyiz/dersleri takip etmeliyiz	3	6,38
Duyuşsal alan	Okulu temiz tutmalıyız		
	Öğretmen ve idarecilere saygılı olmalıyız	15	31,91
	Nerede ne yapmamız gerektiğini bilmeliyiz	6	12,76
	Arkadaşlarımızla iyi geçinmeliyiz	3	6,38
	Bir problemle karşılaştığımızda öğretmenlerimize danışmalıyız	2	4,25

İZZET DÖŞ

“Mutlu okulda öğrenci” teması iki alt tema ile ele alınmıştır. “Okul kuralları temasında”, “Okul kurallarına uyma” % 53,19 (f=25) ile en yüksek, “Okulu temiz tutma” önermesi ise % 6,38 (f=3) ile en düşük değerle ifade edilmiştir. Bu alt temaya bakıldığında genel olarak öğrencilerin, kendilerinden beklenen sorumlulukların farkında oldukları yorumu yapılabilir.

“Duyuşsal alan temasında” ise “Öğretmen ve idarecilere saygılı olma” önermesi % 31,91 (f=15) ile en yüksek, “Problemleri çözmek için öğretmenlere danışma” % 4,25 (f=4,25) en düşük değerle ifade edilmiştir. Bu durumda öğrencilerin, öğretmen ve idarecilere saygılı olmaları gerektiği, nerede ne yapmaları gerektiği konusunda bir farkındalığın olduğu ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler ifade edilen bu alanlarda dikkatli davranmaları halinde okullarının “mutlu okul” olmasında katkı sağlayacaklarını düşünmektedirler.

Bu kavramlara ilişkin öğrencilerden bazıları kendilerine düşen görevleri özetlemiş, “Okul kurallarına uymalıyız, okulda idarecilerin ve öğretmenlerin sözlerini dinlemeliyiz. Ödevlerimizi zamanında yapmalı ve düzenli ders çalışmalıyız” demişlerdir. Bir diğer öğrenci, “Disiplinli olmalıyız, fakat olamıyoruz. Çünkü gençliğimizi yaşamak istiyoruz. Fakat sağ olsun idarecilerimiz bizleri uyarıyorlar” demiştir.

Bir öğrenci ise, “Türk öğün, çalış, güven. Her öğrenci bu davranışları sergilerse sorunlar ortadan kalkmış olur. Okulun temelini oluşturan bizler bilinçlenmeliyiz” demiştir.

Okul kurallarına ilişkin bir öğrenci, “Kurallara uymak tabii ki öğretmenler ve yöneticiler öğrencilere sert davranırlarsa öğrenci de buna karşılık disiplinsiz olur. Psikoloji böyledir. Bunu anlamalılar. Empati kurmalılar. Bazı durumları olgunlukla karşılamalılar” demiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğrencilerin huzurlu ve mutlu oldukları okulları genel olarak “mutlu okul” olarak tanımlayabiliriz. Araştırmada öğrencilerin mutlu olacakları okulu betimlemeleri istenmiş ve çalışmanın sonunda, öğrencilerinin gittiklerinde mutlu olacakları bir okul tanımlanmaya çalışılmıştır. İnsanlar mutlu olmak isterler ve mutlu oldukları zaman hayata daha çok tutunur, insan ilişkilerinde daha iyi olurlar. Okullarımız da “mutlu okul” olabilirlerse, amaçlarına daha etkili ve verimli bir şekilde erişecek ve öğrencilerini daha iyi yetiştireceklerdir. Çalışma sonucunda ortaya konulan sonuçlar alt başlıklar altında aşağıda ele alınmıştır.

Mutlu Okul ve Özellikleri

Mutlu okulda sınıf mevcutları az olmalı, sınıflar daha yaşanılır olmalıdır. Sınıflar havadar olmalı, sınıflarda klima, yeni teknolojik eğitim araç ve gereçleri ve öğrencilerin dikkatini çekecek materyaller bulunmalıdır. Mutlu okulda öğrencilere kıyafet konusunda serbestlik verilmeli, öğrencilerin sosyal aktivitelerini yapacakları spor salonları, etkinlik salonları, dinlenme salonları olmalıdır. Okulda öğrencilerin ruhsal ve zihinsel yorgunluklarını atacak faaliyetler, resim, müzik, yarışma vb. etkinlikler olmalıdır. Bu tür faaliyetler öğrencilerin okulu sevmelerini sağlayacaktır. Okullar temiz olmalı, bahçesi büyük ve değişik tür bitki ve çiçeklerle süslenmelidir. Okulun fiziki yapısı çekici olmalı ve hatta rengi dahi öğrencileri cezbedecek şekilde düşünülmelidir. Mutlu okulda öğretmen ve idareciler öğrencilerin sorunlarını çözmeye, onları anlamaya çalışmalı ve yakınlık duyulmalıdır.

Mutlu Okulda Müdür

Müdür eğitim kurumunun başıdır. Müdür öğrencilere yakın olmalı, arkadaş gibi, onlarla ilgilenmeli, gerektiğinde onlarla oyun oynamalı ve her öğrenciye eşit mesafede olmalıdır. Müdür başarıya önem vermeli, öğrencileri bu konuda teşvik etmeli, ders saatleri içerisinde okulda bulunmalı, zamanının çoğunu eğitim faaliyetlerine ve okul sorunlarını çözmeye ayırmalıdır. Öğrencilerin daha başarılı olması için çalışmalı, bunun yanında sosyal faaliyetlerde liderlik yapmalı, öğrencileri rahatlatacak ve her yönden geliştirici etkinlikler düzenlemelidir.

Mutlu Okulda Öğretmen

Mutlu okulda öğretmen öğrencilere yakın olmalı, onların dertlerini dinlemeli, onlara sıcak davranmalı ve sorunlarını çözmeye yardımcı olmalıdır. Mutlu okulda dersler zevkle işlenir, değişik yöntem ve tekniklerle öğrencilerin dikkatleri çekilir, öğrencilerin derslere katılımı sağlanır. Öğrencilere anlaşılmayan dersler için tekrarlar yapılır. Sosyal etkinliklerde öğretmenler, öğrencilere liderlik yapar ve onlarla beraber sosyal ve sportif faaliyetleri planlarlar.

Mutlu Okulda Öğrenci

Mutlu okulda öğrenci okul kurallarına uyar, derslerine çalışır, ödevlerini yapar. Kendinden beklenenleri, sorumluluklarını bilir ve ona göre davranır.

Eğitim-öğretimin gerçekleştirildiği okul binaları, sınıf, fiziki yapı öğrenci öğrenmesi açısından çok önemlidir. Günümüzde okul binalarının öğrencilerin istek ve arzularını tam anlamıyla karşılamadığı söylenebilir. Bu konuda Dinç ve Onat (2002:54) yapmış oldukları çalışmada okulların kullanıcı istek ve ihtiyaçlarının mevcut kullanımları da irdeleyerek değerlendirilmesini önermişlerdir. Kıldan (2007:508) sınıflardaki öğrenci sayısına değinmiş, ideal ölçütlerde olmasının kişiler arası ilişkilerde önemli olduğunu vurgulamıştır. Arzu edilen durum araştırmalarda ifade edilmesinin yanında bu araştırmada da benzer bulgulara ulaşılmıştır. Ülkemizdeki eğitim kurumlarının geneline bakıldığında fiziki imkânların yetersiz olduğu, etkinlik ve eğitsel faaliyetler için mekân darlığı çekildiği görülmektedir. Öğrenciler modern çağın gereklerine göre yaşamak ve davranmak istemekte, okulun dışındaki güzelliklerin okullarında da olmasını beklemektedirler. Geniş, ferah dersliklerin, güzel bir bahçenin, serbest kılık kıyafet uygulamasının olması, insan ilişkilerinin daha sıcak olması istenen bir durum olarak ifade edilmiştir.

Okul müdürünün mutlu okul oluşturmada çok büyük etkisi olabilir. Öğrenciler mutlu okulda müdürün kendileriyle iletişim halinde olmasını, konuşmasını, şakalaşmasını beklemektedirler. Benzer şekilde Recepoglu (2008) okul müdürünün mizah duygusunun okul iklimini olumlu etkilediğini, işbirliği, dostluk, iyi niyeti ve iletişimi artırdığını ifade etmektedir. Öğrenci başarısında da okul müdürünün rolü ve görevleri vardır. Bu noktada okul müdürünün öğrencilerin başarısı için çaba göstermesi beklenmektedir (Balci, 2007; Özmen ve Batmaz, 2006; Şişman, 2011). Fakat genel anlamda okul idarecilerinin öğrencilere karşı babacan bir tavır yerine, otoriter bir tavır sergiledikleri söylenebilir. "Bu kadar çok öğrenciyle ancak disiplin uygulamakla başa çıkabiliriz, ipin ucunu kaçırdık mı, düzeni tekrar sağlayamayız" mantığının okul yönetiminde daha hakim olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin, öğretmenlerden beklentileri, kendilerine rehberlik yapmaları, problemlerini çözmelerine yardımcı olmaları, yol göstermeleri ve onları güdülemeleridir. Rehberlik hizmetlerinin öğretmen-öğrenci arasında işbirliği sağlayarak verimliliğin, olumlu ilişkilerin ve okula bağlılığın artması açısından olumlu etkileri olduğu ifade edilmektedir (Can, 2004; Demirel, 2010:53; Özbesler ve Duyan, 2009; Özer, Gençtanırım ve Ergene, 2011:313). Öğrencilerin öğretmenlerinden bir diğer beklentileri, kendileriyle ilgilenmeleri ve iletişim kurmalarıdır. Benzer bulguyu Telli, Brok ve Çakıroğlu (2008:125) da belirtmiştir. Yine öğrenciler, öğretmenlerin farklı metotlarla ders anlatmalarını ve öğrencileri derse katmalarını beklemektedirler. Fakat öğretmenler genel olarak düz anlatım ve soru-cevap yöntemlerini kullanmaktadır (Temizöz ve Özgün Koca, 2008). Eğitsel etkinliklerin gerçekleştirilmesine hizmet edebilecek bir sınıf düzeninin oluşturulması, sınıf yönetimi becerilerinde öğretmenlerin kendilerini geliştirmesi beklenmektedir (Dede ve Elçin, 2008; Ekinci ve Burgaz, 2009:109). Okul ortamında öğretmenlerden beklenen sadece ders anlatıp, kendisine verilen görevleri yapmak olmamalıdır. Bunlara ek olarak öğrencilere yakın, dertlerine ortak olmak gerekmektedir. Öğretmenler, öğrencilerle ders dışında da seviyeli iletişim ve etkileşim içerisinde onların ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olabilirler.

Öğrencilerin de kendilerinden beklenen davranışların ve görevlerin farkında oldukları söylenebilir. Onlar ne yapmaları gerektiğini bilmektedirler; fakat bazen gençliğin verdiği

İZZET DÖŞ

heyecandan veya duygusallıktan kaynaklı yaramazlıklar yapabilmekte, derslerine gerekli titizliği gösterememektedirler. Okullar, öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayabildiği derecede öğrenciler de kendilerinden beklenen görev ve davranışları ortaya koyabileceklerdir.

Okulların varlık amacı öğrencilerdir. Yapılan tüm yatırımlar ve faaliyetler, onların topluma faydalı ve kendilerine yeten bireyler olması amaçlıdır. Bu amaçları gerçekleştirmek, mutlu okullar aracılığıyla daha rahat ve kolay sağlanabilir. Çalışma sonunda mutlu okulun gerçekleştirilebileceği, gerçekçi ve yapılabilir bulgularla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Öneriler

Çalışma sonunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Okullar, fiziki mekan ve yapı olarak, sosyal-sanatsal etkinliklere uygun yapılabilir. Okul binasının bahçesi, derslikleri, rengi vb öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine göre projelendirilebilir.
- Okul müdürleri ve öğretmenleri klasiğin dışına çıkarak öğrencileri okula bağlayacak, sevdirecek alternatif etkinlikler ve projeler planlayabilir ve öğrencilere bu konuda liderlik yapabilirler.
- Mutlu okul kavramına ilişkin değişik türdeki okullarda çalışmanın nitel ve nicel araştırmaları yapılabilir.

Kaynakça

- Açıkalın, C. (2011). İçsel ve Dışsal Doyumun Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Eskişehir Üretim Sektörü Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31,237-254.
- Aksu, Ö. V., Demirel, Ö. ve Bektaş, N. (2011). Trabzon Kenti İlköğretim Okul Bahçelerinde Donatı Elemanları Üzerine Bir Araştırma. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(3), 243-254.
- Arabacı, İ. B. (2010). Ortaöğretim Okullarında Sağlık Hizmetlerinin Yönetici, Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre İncelenmesi (Elazığ ili örneği). *Eğitim ve Bilim*, 35 (158), 101-114.
- Aydın, Ş. (2004). Örgütsel Stres Yönetimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 49-74.
- Balcı, A. (2007). *Etkili Okul, Okul Geliştirme Kuram Uygulama ve Araştırma* (4. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Can, N. (2004). Öğretmenlerin Geliştirilmesi ve Etkili Öğretmen Davranışları. *E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (16), 103-120.
- Code, S. Ve Fox, L. J. (2001). Motivation, Cognitions and Traits: Predicting Occupational Health, Well-Being and Performance. *Stress and Health*, 17, 159-174.
- Çelik, V. (2002). *Okul Kültürü ve Yönetimi* (3. baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Çelikten, M. (2004). Bir Okul Müdürünün Günlüğü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 123-135.
- Dede, Ö. ve Elçin, A. E. (2008). Lise Öğrencilerinin ve Biyoloji Öğretmenlerinin Biyoloji Alanındaki Yeni Gelişmelerden Haberdar Olmasında Basının Rolü. *Eğitim ve Bilim*, 33(148), 113-127
- Demirel, M. (2010). İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programının Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35 (156), 45-60.
- Demirtaş, Z. (2010). Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*, 35 (158), 3-13.
- Demirtaş, H. (2010). Dershane Öğretmenlerinde Örgütsel Bağlılık ve İş Doyumu. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(21), 77-206
- Dey, I. (1993). *Qualitative Data Analysis*. London: Routledge Taylor Francis Group.

- Dinç, P. Ve Onat, E. (2002). Bir İlköğretim Yapısının Bina Programı ve Tasarımı Bağlamında Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 17(3), 35-55.
- Döş, İ. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Milli Eğitim*, 190, 72-91.
- Duyan, V., Çamurduyan, G., Gökçearslançiftçi, E., Sevin, Ç., Erbay, E. ve İkizoğlu, M. (2008). Lisede Okuyan Öğrencilerin Yalnızlık Durumlarına Etki Eden Değişkenlerin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 28-41.
- Ekinci, E. ve Burgaz, B. (2009). İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Öğretmen ve Okuldan Kaynaklanan Nedenleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 91-111.
- Gökdemir-Dumludağ, Ö. (2011). "Mutluluk ve İktisadi Parametreler Üzerine Bir İnceleme." Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gurr, D., Drysdale, L. Ve Mulford, B. (2006). Models Of Successful Principal Leadership. *School Leadership and Management*, 26(4), 371-395.
- Gül, H. (2007). İş Stresi, Örgütsel Sağlık ve Performans Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2, 318-332.
- Güzel, H., Özgül, M. F. Ve Oral, İ. (2010). Öğretmen Profillerinin Öğrenci Motivasyonuna Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 241-253.
- Karaküçük, S. (2010). Okul Rehberlik Servislerinin Fiziksel /Mekânsal Koşullarının İncelenmesi (Rehber Öğretmenlerin Mekânsal Algıları Bağlamında). *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 421-440.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (10. baskı). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Kesici, Ş. (2007). Şube Rehber Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre 6., 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Rehberlik ve Danışma İhtiyaçları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 365-385.
- Kıldan, A. O. (2007). Okul Öncesi Eğitim Ortamları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (2), 501-510.
- Kırbıyık, M. E. (2012). Mutluluk Ahlakı (Eudaimonizm). *Farabi e-Dergi*, 3, 12-19.
- Leithwood, K., Harris, A. ve Hopkins, D. (2008). Seven Strong Claims About Successful School Leadership. *School Leadership and Management*, 28 (1), 27-42.
- Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2. Edition). London: Sage Pub.
- Naseem, A., Sheikh, S. E. Ve Malik, K. P. (2011). Impact of Employee Satisfaction on Success of Organization: Relation Between Customer Experience and Employee Satisfaction. *International Journal of Multidisciplinary Sciences and Engineering*, 2(5), 41-46.
- Nazlı, S. (2008). Öğretmenlerin Değişen Rehberlik Hizmetlerini ve Kendi Rollerini Algılamaları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(20), 11-25.
- Miller, R. L., Griffin, M. A. ve Hart, P. M. (2010). Personality and Organizational Health: The Role of Conscientiousness. *The Journal of Supply Chain Management*, 1, 15-23.
- Olçay, A. ve Döş, İ. (2009). Ortaöğretimde Başarıyı Olumsuz Etkileyen Unsurların Öğrenci Boyutuyla Tespitine Yönelik Bir Uygulama. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 131-155.
- Özbayraktar, M. (2005). Bilgi Teknolojilerinin Öğrenim Alanı Planlamasına Etkileri-İlköğretim Okullarının Derslik ve Kütüphane Mekanları Örneğinde. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 4(3), 101-108.
- Özbesler, C. ve Duyan, V. (2009). Okul Ortamında Sosyal Hizmet. *Eğitim ve Bilim*, 34 (154), 19-25.
- Özer, A., Gençtanırım, D. ve Ergene, T. (2011). Türk Lise Öğrencilerinde Okul Terkinin Yordanması: Aracı ve Etkileşim Değişkenleri ile Bir Model Testi. *Eğitim ve Bilim*, 36 (161), 302-317.
- Özmen, F. ve Batmaz, C. (2006). İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretmen Denetimindeki Etkilikleri Hizmet Yılı ve Görev Türü Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri. *Sosyal*

İZZET DÖŞ

Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2, 102-120.

- Quinn, C. L., Haggard, C. S. Ve Ford, A. B. (2006). Preparing New Teachers For Leadership Roles: A Model in Four Phases. *School Leadership and Management*, 26 (1), 55-68.
- Recepoğlu, E. (2008). Okul Müdürlerinin Mizah Yeteneğinin Öğretmenlerin İş Doyumlarına Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33 (150), 74-86.
- Şahin-Fırat, N. (2010). Okul Müdürü ve Öğretmenlerin Okul Kültürü ile Değer Sistemlerine İlişkin Algıları. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 71-83
- Şişman, M. (2011). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı Etkili Okullar* (2. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Telli, S., Brok, P. ve Çakıroğlu, J. (2008). Teachers' and Students' Perceptions of the Ideal Teacher. *Eğitim ve Bilim*, 33 (149), 118-129.
- Temizöz, Y. ve Özgün Koca, A. S. (2008). Matematik Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Yöntemleri ve Buluş Yoluyla Öğrenme Yaklaşımı Konusundaki Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*, 33 (149), 89-103.
- Tsui, A. S., Wang, H. Ve Xin, R. K. (2006). Organizational Culture in China: An Analysis Of Culture Dimensions and Culture Types. *Management and Organization Review*, 2(3), 345-376.
- Turan, S. Ve Altuğ, S. C. (2008). Öğretmenlerin Öğrenci Kontrol İdeolojileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 95-113.
- Whetten, A. D. (2008). An Examination of the Interface between Context and Theory Applied to the Study of Chinese Organizations. *Management and Organization Review*, 5(1), 29-55.
- Yıldırım, N. (2011). Yöneticilik Görevinin Okul Müdürlerine Olumlu ve Olumsuz Katkıları. *Eğitim ve Bilim*, 30 (161), 230-245.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zembat, R. (2012). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Yönetici, Meslektaşları ve Aileler Bağlamında Aldıkları Çatışma Durumlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 203-215.